

De volgende stap in de verbinding van zorg en sociaal domein in de wijk

Het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord zien Welzijn op Recept als een van de ketenaanpakken waarvoor gemeenten en zorgverzekeraars op regionaal niveau afspraken moeten maken. Nu is er een modelovereenkomst plus bijbehorende handreiking, die het voor beide partijen makkelijker maakt om afspraken te maken over de inkoop en governance van Welzijn op Recept.

TEKST: FRANK VAN WIJCK FOTO: ZORGVERZEKERAARS NEDERLAND

Zowel Zorgverzekeraars Nederland als de Vereniging Nederlandse Gemeenten zien de modelovereenkomst als een belangrijke stap in de implementatie van Welzijn op Recept. “De grote waarde van de modelovereenkomst is dat die zorgverzekeraars en gemeenten houvast biedt”, zegt Marije de Leur, strategisch adviseur preventie bij Zorgverzekeraars Nederland. “Afspraken maken tussen beide partijen wordt hiermee makkelijker omdat ze heel concreet kunnen langslopen om welke zaken het precies gaat bij Welzijn op Recept en wat dit inhoudt voor de afspraken die ze met elkaar moeten maken in de contractering hierover.”

Waar ligt de verantwoordelijkheid voor de zorg en waar ligt die voor het sociaal domein? is hierbij een essentiële

vraag voor de twee partijen om duidelijke afspraken over te maken. De Leur verduidelijkt: “Wat zorg betreft is het heel concreet: als die in het basispakket komt, komt er een beleidsregel en daarop kan dan worden ingekocht. Maar het sociaal domein kent een bepaalde beleidsvrijheid. Die is waardevol, maar dit verschil maakt het wel belangrijk voor beide partijen om er afspraken over te maken. Voor de zorgverzekeraars is het nog niet zo vanzelfsprekend om naar het sociaal domein te verwijzen. Er zit argwaan, zitten er wel de juiste mensen?”

Effectmeting

Via Welzijn op Recept worden mensen verwezen naar een welzijnscoach. De bedoeling is dat de mensen de juiste

ondersteuning krijgen in het sociaal domein en vervolgens ook kunnen deelnemen aan een activiteit in de wijk. Wordt het effect hiervan gemeten? “Jazeker”, zegt De Leur. “Het landelijk kennisnetwerk Welzijn op Recept heeft al een aantal monitors en evaluaties lopen en wil deze ook graag voortzetten. Landelijk wordt vanuit de afspraken in GALA ook gekeken op welke manier er gemonitord kan worden.”

De eigen monitoring is relevant, voegt ze hieraan toe, want de landelijke monitor heeft er een ander doel dan het landelijk kennisnetwerk. “Het ministerie wil weten of de gemaakte afspraken in alle gemeenten worden nagekomen”, zegt ze. “Dat is wat anders dan resultaten meten. Wij denken dat het goed zou zijn op een paar plekken intensiever metingen te doen, om te kunnen bepalen wat goed gaat en op welke punten verbetering mogelijk is. Het gaat ons er immers om of mensen goed geholpen worden via Welzijn op Recept en dus minder in zorg komen. Dat levert een waardevoller inzicht op dan een brede landelijke meting.”

Groeimodel

De vraag is wel: is er voldoende ruimte om invulling te geven aan Welzijn op Recept? Directeur Sociaal Werk Nederland Lex Staal waarschuwde in een eerder interview dat het sociaal werk in de afgelopen jaren is afgebroken. “Ja dat is zeker een punt van aandacht”, zegt De Leur, “net zoals het gegeven dat de pot met SPUK-middelen aan de magere kant is. Maar voor Welzijn op Recept geldt hetzelfde als voor alle ketenaanpakken, namelijk dat het een groeimodel is. De regiomanagers zijn nu met de gemandateerde gemeenten afspraken aan het maken, maar dat

zijn veelal de koplopergemeenten. Er moeten echt nog stappen gezet worden.”

Ook binnen de zorg, benadrukt ze hierbij. Ze vertelt: “De zorg zal moeten leren een ander gesprek te voeren met de patiënt. Als iemand voor de derde keer om slaappillen komt vragen, wordt het tijd om te vragen waarom iemand een slaapmiddel nodig heeft. Welke oorzaken liggen daaraan ten grondslag: stress, eenzaamheid, financiële problemen? Er zijn huisartsen die nog slechts twee keer per maand een welzijnsrecept schrijven. Terwijl ze toch echt veel meer mensen in hun praktijk zien die daarvoor in aanmerking kunnen komen. Achterliggend probleem hierbij is dat ze vooral hun samenwerkingspartners in de zorg kennen. De andere partijen – die in het sociaal domein dus – kennen ze vaak nog veel minder goed.” Gelukkig wordt nu in het sociaal domein geïnvesteerd. “Daarover zijn afspraken gemaakt in het GALA en de modelovereenkomst helpt hierbij ook”, zegt ze. “Die geeft helderheid over wat er op dit gebied in ieder geval moet zijn in een gemeente.”

Leidraad

In antwoord op de vraag of in Welzijn op Recept methodisch wordt gewerkt, als basis om te leren en verbeteren zegt De Leur: “Zowel de huisarts als de welzijnscoach volgen een opleiding, met daarbij een leidraad voor het gesprek dat ze kunnen voeren. Maar in de dagelijkse praktijk is het natuurlijk echt een gesprek op maat, om helder te krijgen wat de kern van iemands probleem is en welke ondersteuning dus het best werkt om dit aan te pakken. Maar er is dus zeker een bewezen effectieve methode waarlangs dit gesprek dient plaats te vinden.”

WELZIJSRECEPTEN

Welzijn op Recept is een methode om mensen met psychosociale klachten vanuit de huisartspraktijk door te verwijzen naar welzijnsactiviteiten zoals bewegen, vrijwilligerswerk, creatieve activiteiten, samen koken en eten. Het doel is dat mensen door deze activiteiten zelf actief hun gezondheid en welzijn verhogen, door hen weer te verbinden met andere inwoners in hun wijk.

Inmiddels worden al in meer dan 150 gemeenten welzijnsrecepten uitgeschreven. Hierbij verwijst de huisarts patiënten door naar een welzijnscoach, in plaats van hen binnen het medische veld een behandeling of geneesmiddel te bieden. De achterliggende gedachte hierbij is dat klachten als vermoeidheid, pijn in de nek, stress, angst en somberheid lang niet altijd een medische oorzaak hebben. Vaak spelen onderlinge sociaal maatschappelijke problemen een rol, zoals het overlijden van een partner, verlies van werk of eenzaamheid. Welzijn op Recept is een vorm van preventieve zorg. Het signaleert sociaal maatschappelijke problemen van mensen vroegtijdig en verwijst hen door om de hulp te krijgen die zij daadwerkelijk nodig hebben. Binnen Welzijn op Recept werken zorg, welzijn en de sociale basis intensief samen. Het is opgenomen in het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord en werkt hierbinnen nauw samen met programma's tegen eenzaamheid en op het gebied van mentale gezondheid.